

โครงสร้างหลักสูตร (Course Syllabus)

หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้ควบคุมการผลิตอาหาร (retort supervisors) ตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย
สำหรับอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทที่มีความเป็นกรดต่ำและชนิดที่ปรับกรด

หลักการและเหตุผล

ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 349) พ.ศ. 2556 เรื่อง วิธีการผลิต เครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิตและการเก็บรักษาอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทชนิดที่มีความเป็นกรดต่ำและชนิดที่ปรับกรด ประกาศ ณ วันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2556 ได้กำหนดไว้ในข้อ 6 ของประกาศว่า ผู้ผลิตอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทชนิดที่มีความเป็นกรดต่ำและชนิดที่ปรับกรดต้องจัดให้มีผู้ควบคุมการผลิต และผู้กำหนดกระบวนการฆ่าเชื้อด้วยความร้อนในการผลิตอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทชนิดที่มีความเป็นกรดต่ำ และชนิดที่ปรับกรดที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และมีหลักสูตรไม่น้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในบัญชีหมายเลข 3 ท้ายประกาศดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับสถานที่ผลิตอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทชนิดที่มีความเป็นกรดต่ำและชนิดที่ปรับกรด และให้หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์อื่นที่นิยมตามประกาศฯ ที่กำหนดไว้ให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับทัดเทียมกับสากล เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภคและเป็นที่น่าเชื่อถือของประเทศคู่ค้า

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น สถาบันอาหาร จึงได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมในหลักสูตรผู้ควบคุมการผลิตอาหารตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย สำหรับอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทที่มีความเป็นกรดต่ำและชนิดที่ปรับกรดขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ที่ต้องการส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐที่มีศักยภาพในการเป็นหน่วยงานฝึกอบรมและจัดหลักสูตรด้านหลักเกณฑ์ของกฎหมายอาหาร เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ประกอบการ พนักงาน เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอาหารในพื้นที่ ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 รวมทั้งกฎกระทรวง ประกาศกระทรวง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านการควบคุมการผลิตอาหารที่บรรจุในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทชนิดที่มีความเป็นกรดต่ำและชนิดที่ปรับกรด ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 349) พ.ศ. 2556 เรื่อง วิธีการผลิต เครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิตและการเก็บรักษาอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทชนิดที่มีความเป็นกรดต่ำและชนิดที่ปรับกรด เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค
2. เพื่อยกระดับสถานที่ผลิตอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทชนิดที่มีความเป็นกรดต่ำและชนิดที่ปรับกรดให้มีมาตรฐานสากลเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยและเป็นที่น่าเชื่อถือของประเทศคู่ค้า

3. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันและสร้างเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานในการผลิตอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทชนิดที่มีความเป็นกรดต่ำและชนิดที่ปรับกรด

คำอธิบายหลักสูตร

หลักสูตรการอบรมสำหรับผู้ควบคุมการผลิตอาหาร (retort supervisors) ตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายสำหรับอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทที่มีความเป็นกรดต่ำและชนิดที่ปรับกรด ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้ จุดชีววิทยาของการฆ่าเชื้ออาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท หลักการสุขาภิบาลโรงงานอาหาร หลักการใช้ความร้อนในการฆ่าเชื้ออาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท การจัดการดูแลภาชนะบรรจุอาหาร บันทึกข้อมูลและการจัดเก็บเอกสาร อุปกรณ์ เครื่องมือวัด และการดำเนินการของระบบฆ่าเชื้อด้วยความร้อน อาหารปรับกรด ระบบการผลิตและบรรจุแบบปลอดเชื้อ เครื่องฆ่าเชื้อแบบนิ่งที่ใช้ไอน้ำ เครื่องฆ่าเชื้อแบบนิ่งที่ใช้ความดันเพิ่ม ระบบเครื่องฆ่าเชื้อแบบหมุนที่ทำงานเป็นชุดและเครื่องฆ่าเชื้อที่ทำงานแบบต่อเนื่อง บรรจุภัณฑ์โลหะและพลาสติกแบบตะเข็บสองชั้น บรรจุภัณฑ์อ่อนตัวและกึ่งคงรูป บรรจุภัณฑ์แก้ว การขออนุญาตผลิตอาหารและการขออนุญาตผลิตภัณฑ์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คุณสมบัติของผู้เข้าอบรม

ผู้สำเร็จการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร เทคโนโลยีทางอาหาร วิศวกรรมอาหาร หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้ควบคุมการผลิต (retort supervisor) หรือ ผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องในการผลิตอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทชนิดที่มีความเป็นกรดต่ำและชนิดที่ปรับกรด

ระยะเวลาของการอบรม

วันจันทร์ที่ 18-22 กันยายน 2560

สถานที่จัดการอบรม

โรงแรมรอยัลริเวอร์ ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถเข้าพักที่โรงแรมรอยัลริเวอร์ ค่าที่พักราคาห้องพัก 1500 บาท/ห้อง/คืน และโรงแรมใกล้เคียงคือโรงแรมริเวอร์ไซด์ และโรงแรมเอสดีอเวนิว การเดินทางผู้เข้าอบรมสามารถเดินทางได้หลายทาง โดยรถแท็กซี่ ทางเรือ และรถโดยสารประจำทาง สาย 203, 18, 28, 110, 542, 170, 556

ค่าลงทะเบียน

ท่านละ 8500 บาท (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่มและไม่รวมค่าเดินทางที่พัก)

คณะวิทยากร

1. รองศาสตราจารย์ .ดร.วราวุฒิ ครูส่ง	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพาพร อยู่วิทยา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สายวรุฬ ชัยวานิชศิริ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. นางสาวปราณี วัฒนพงศ์	สถาบันอาหาร
5. นายธนัฐ เกศรินทร์	สถาบันอาหาร
6. นายวรพล เพชรช่วย	สถาบันอาหาร
7. นายจักริน ปานอ่อน	สถาบันอาหาร
8. นายปรีดา นพบุตรกานต์	บริษัทสวอนอินดัสเตรียล จำกัด
9. ดร.ศศิธร ตรงจิตภักดี	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
10. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	

เนื้อหาหลักสูตรและระยะเวลา

เวลา	หัวข้อ	วิทยากร	ระยะเวลา
วันที่ 18 กันยายน 2560			
07.30 -08.00	ลงทะเบียน		30 นาที
08.00-08.15	พิธีเปิดการอบรม		15
08.15-08.30	ชี้แจงหลักสูตรในภาพรวม และหลักเกณฑ์การประเมินผล	คุณธนัฐ เกศรินทร์	15
08.30-10.00	1. จุดชีววิทยาของการฆ่าเชื้ออาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	รศ.ดร.วราวุฒิ ครูส่ง	1.5 ชม.
10.00-10.15	พักรับประทานอาหารว่าง		15 นาที
10.15-11.45	2. หลักการสุขาภิบาลโรงงานอาหาร	คุณปราณี วัฒนาพงศ์	1.5 ชม.
11.45-12.45	พักรับประทานอาหารกลางวัน		1 ชม.
12.45-13.30	สอบวัดความรู้หัวข้อ 1-2 (หัวข้อละ 20 นาที)		45 นาที
13.30-15.00	3. หลักการใช้ความร้อนในการฆ่าเชื้ออาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	รศ.ดร.ทิพาพร อยู่วิทยา	1.5 ชม.
15.00-15.15	พักรับประทานอาหารว่าง		15 นาที
15.15-16.45	4. การจัดการดูแลภาชนะบรรจุอาหาร	รศ.ดร.สายวรุฬ ชัยวานิชศิริ	1.5 ชม.
16.45-17.45	ติวหัวข้อ 1-2 + สอบซ่อม		1 ชม.
วันที่ 19 กันยายน 2560			
07.45-08.15	ลงทะเบียน		30 นาที
08.15-09.00	สอบวัดความรู้หัวข้อ 3-4 (หัวข้อละ 20 นาที)		45 นาที
09.00-10.15	5. บันทึกข้อมูลและการจัดเก็บเอกสาร	คุณธนัฐ เกศรินทร์	1.25 ชม.
10.15-10.30	พักรับประทานอาหารว่าง		15 นาที
10.30-12.00	6. อุปกรณ์ เครื่องมือวัด และการดำเนินการของระบบฆ่าเชื้อด้วยความร้อน	คุณธนัฐ เกศรินทร์	1.5 ชม.
12.00-13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน		1 ชม.
13.00-13.45	สอบวัดความรู้หัวข้อ 5-6 (หัวข้อละ 20 นาที)		45 นาที
13.45-15.15	7. อาหารปรับกรด	รศ.ดร.ทิพาพร อยู่วิทยา	1.5 ชม.
15.15-15.30	พักรับประทานอาหารว่าง		15 นาที
15.30-16.30	8. เครื่องฆ่าเชื้อแบบนึ่งที่ใช้น้ำ	คุณจักริน ปานอ่อน	1.0 ชม.
16.30-18.00	ติว และสอบซ่อมหัวข้อที่ 3-6		1 ชม.

วันที่ 20 กันยายน 2560			
07.45-08.15	ลงทะเบียน		30 นาที
08.15-09.00	สอบวัดความรู้หัวข้อ 7-8 (หัวข้อละ 20 นาที)		45 นาที
09.00-10.00	9. เครื่องฆ่าเชื้อแบบนิ่งที่ใช้ความดันเพิ่ม	คุณวรพล เพชรช่วย	1.0 ชม.
10.0-10.15	พักรับประทานอาหารว่าง		15 นาที
10.15-11.40	10. ระบบเครื่องฆ่าเชื้อแบบหมุนที่ทำงานเป็นชุดและเครื่องฆ่าเชื้อที่ทำงานแบบต่อเนื่อง	คุณวรพล เพชรช่วย	1.25 ชม.
11.40-12.15	ชมวิดีโอแสดงการทำงานของเครื่องฆ่าเชื้อ	คุณวรพล เพชรช่วย	30 นาที
12.10-13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน		1 ชม.
13.00-13.45	สอบวัดความรู้หัวข้อ 9-10 (หัวข้อละ 20 นาที)		45 นาที
13.45-15.15	11. ระบบการผลิตและบรรจุแบบปลอดเชื้อ	คุณธนัฐ เกศรินทร์	1.30 ชม.
15.15-15.30	พักรับประทานอาหารว่าง		15 นาที
15.30-17.30	12. บรรจุภัณฑ์โลหะและพลาสติกแบบตะเข็บสองชั้น	นายปริดา นพบุตรกานต์	2.0 ชม.
17.30-17.30	ชมวิดีโอแสดงการตรวจสอบตะเข็บสองชั้น		30 นาที
17.30-18.30	ติว และสอบซ่อมหัวข้อที่ 7-10		1.0 ชม.
วันที่ 21 กันยายน 2560			
07.45-08.15	ลงทะเบียน		30 นาที
08.15-09.00	สอบวัดความรู้หัวข้อ 11-12 (หัวข้อละ 20 นาที)		45 นาที
09.00-10.30	13. บรรจุภัณฑ์อ่อนตัวและกึ่งคงรูป	ดร.ศศิธร ตรงจิตภักดี	1.5 ชม.
10.30-10.45	พักรับประทานอาหารว่าง		15 นาที
10.45-12.15	14. บรรจุภัณฑ์แก้ว	ดร.ศศิธร ตรงจิตภักดี	1.5 ชม.
12.15-13.15	พักรับประทานอาหารกลางวัน		1 ชม.
13.15-14.00	สอบวัดความรู้หัวข้อ 13-14		45 นาที
14.00-15.00	15. กฎหมายที่เกี่ยวข้องและหลักการเบื้องต้นของการผลิตอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	อย.	1.0 ชม.
15.00-15.15	พักรับประทานอาหารว่าง		15 นาที
15.15-16.15	15. กฎหมายที่เกี่ยวข้องและหลักการเบื้องต้นของการผลิตอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท (ต่อ)	อย.	1.0 ชม.
16.15-17.15	ติว และสอบซ่อมหัวข้อที่ 11-14		1.0 ชม.
วันที่ 22 กันยายน 2560			
08.00-08.30	ลงทะเบียน		30 นาที
08.30-09.00	สอบหัวข้อที่ 15 (สอบ 25 นาที)		30 นาที
09.00-09.15	พักรับประทานอาหารว่าง		15 นาที
09.15-12.00	กิจกรรม workshop	ทีมวิทยากร	2.45 ชม.

12.00-13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน		1 ชม.
13.00-14.00	พิธีเปิดและแจกประกาศนียบัตร (สำหรับผู้ที่ไม่ต้องสอบซ่อม)		1 ชม.
14.00-15.00	สอบซ่อมหัวข้อที่ค้างอยู่ทั้งหมด		1 ชม.

หมายเหตุ สำหรับผู้ที่ต้องสอบซ่อมหลังพิธีแจกประกาศนียบัตร หน่วยฝึกอบรมจะส่งประกาศนียบัตรไปให้ทาง ไปรษณีย์ ลงทะเบียนตามที่อยู่ที่ให้ไว้ในใบสมัคร

รูปแบบการฝึกอบรม

การฝึกอบรมภาคบรรยาย โดยคณะวิทยากรจากสถาบันอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ บริษัทสวอนอินดัสเทรียล จำกัด ให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม พร้อมทั้งมีการสอบประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่สามารถสอบผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด จะได้รับใบประกาศนียบัตรที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

หัวข้อการอบรมภาคทฤษฎี

1. จุลชีววิทยาของการฆ่าเชื้ออาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท
2. หลักการสุขาภิบาลโรงงานอาหาร
3. หลักการใช้ความร้อนในการฆ่าเชื้ออาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท
4. การจัดการดูแลภาชนะบรรจุอาหาร
5. บันทึกข้อมูลและการจัดเก็บเอกสาร
6. อุปกรณ์ เครื่องมือวัด และการดำเนินการของระบบฆ่าเชื้อด้วยความร้อน
7. อาหารปรับกรด
8. เครื่องฆ่าเชื้อแบบนิ่งที่ใช้ไอน้ำ
9. เครื่องฆ่าเชื้อแบบนิ่งที่ใช้ความดันเพิ่ม
10. ระบบเครื่องฆ่าเชื้อแบบหมุนที่ทำงานเป็นชุดและเครื่องฆ่าเชื้อที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง
11. ระบบการผลิตและบรรจุแบบปลอดเชื้อ
12. บรรจุภัณฑ์โลหะและพลาสติกแบบตะเข็บสองชั้น
13. บรรจุภัณฑ์อ่อนตัวและกึ่งคงรูป
14. บรรจุภัณฑ์แก้ว
15. กฎหมายที่เกี่ยวข้องและหลักการเบื้องต้นของการผลิตอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท

การอบรมภาคปฏิบัติ

กิจกรรมภาคปฏิบัติ (Workshop) แบ่งกลุ่มหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาตามโจทย์กรณีศึกษา (case study) ที่กำหนดให้เช่น

1. เกิดการเบี่ยงเบนระหว่างกระบวนการผลิตจะต้องแก้ไขและดำเนินการอย่างไร เช่น ใอน้ำความตก ท่อลมรั่วเข้าในเครื่องฆ่าเชื้อ ใช้วิธีการไล่อากาศผิด อุณหภูมิและความดันไม่สัมพันธ์กัน
2. การสำรวจโครงสร้างเครื่องฆ่าเชื้อแต่ละระบบ และให้แนะนำหรือแก้ไขโครงสร้างให้เป็นไปตามมาตรฐาน
3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องการนำผลิตภัณฑ์มาฆ่าเชื้อซ้ำ Repack and reprocess
4. การวิเคราะห์ปัจจัยวิกฤติที่เกี่ยวข้องสำหรับกระบวนการผลิตอาหารกลุ่ม LACF
5. การวิเคราะห์ปัจจัยวิกฤติที่เกี่ยวข้องสำหรับกระบวนการผลิตอาหารกลุ่ม AF

เอกสารประกอบการอบรม:

1. คู่มือประกอบการอบรมหลักสูตรผู้ควบคุมการผลิตอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทฯ โดยผู้เข้าอบรมจะได้รับเอกสารก่อนการฝึกอบรม 1 สัปดาห์
2. สไลด์ประกอบการบรรยาย
3. สื่อวิดีโอ
4. ประกาศที่เกี่ยวข้อง

การรับรองผลการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมและมีระยะเวลาเข้าอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และสอบผ่านข้อเขียนร้อยละ 70 (โดยสอบซ่อมได้ 1 ครั้ง) ในหัวข้อหลัก 7 บท (บทที่ 1-6 และบทที่ 15) จึงจะได้รับ “ประกาศนียบัตรการสอบผ่านและสำเร็จหลักสูตร” การฝึกอบรม ส่วนหัวข้อหลักอีก 8 บท ของการอบรม (บทที่ 7-14) กรณีที่สอบผ่านข้อเขียนร้อยละ 70 (โดยสอบซ่อมได้ 1 ครั้ง) จะระบุเฉพาะหัวข้อที่สอบผ่านไว้ในประกาศนียบัตรเพิ่มเติมจาก 7 บท

ส่วนผู้เข้ารับการอบรมที่สอบไม่ผ่านร้อยละ 70 (รวมการสอบซ่อม 1 ครั้งแล้ว) ใน 7 บท จะได้รับเพียง “ประกาศนียบัตรการเข้าอบรม” ซึ่งไม่สามารถใช้เป็นหลักฐานแสดงคุณสมบัติผู้ควบคุมการผลิต (Retort Supervisors) ตามที่กำหนดในประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 349) พ.ศ. 2556

ผู้ดำเนินการจัดอบรม

แผนกบริการวิศวกรรมอุตสาหกรรม ฝ่ายพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิต สถาบันอาหาร
2008 ซอยอรุณอมรินทร์ 36 ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700
โทรศัพท์ 02-8868088, 02-4228688 ต่อ 2307 คุณอุไร มีชู
E-mail: rdadmin@nfi.or.th